

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — St. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D. za pol leta 90 D. za četrt leta 45 D. mesečno 15 D. za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 23. februarja 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 23.

Dr. Fran Windischer:

Nekaj gospodarskih drobtin iz naših krajev.

Srbija je imela po ustanku l. 1804 in po kasnejših trajnih krvavih bojih za ohranitev in utrditev svobode v svojem notranjem življenju težke naloge dovršiti. Inteligence je bilo zelo malo. Prvi vodniki so izšli iz trgovskih vrst. Ogromna večina naroda so bili seljaki. Tudi Karadjordje in Miloš sta bila po poklicu trgovca. Bežen pogled za 120 let nazaj ti pokaže, kako velikansko delo je mlada država morala zmagati v tem kratkem razdobju, da je dohitela ostali srečnejši svet, ki ni imel pretrpeti strašne muke 500 letnega turškega jarma. Še v pričetku 60 let preteklega stoletja so Turki s svojo vojaško posadko v Beogradu. Danes še vidiš, kje so na kol natikali kristjane. Gospodarske in socialne prilike so bile izredno težavne. Napredek v kulturi, upravi, v tvorbi meščanskega sloja je moral stremi pot. Šele 1883 je dobila Srbija svojo Narodno banko kot emisijski zavod. Kar je Srbom v njih sužnosti prišlo v dobro, je okolnost, da so se Turki držali mest in se niso nastanjal po selih in vaseh. Mlada država je morala gledati, da dobi srednji stan, predvsem trgovce, ker brez trgovca obilni produkti doma ostanejo brez vrednosti. Obrt kot poklic se je počasi razvijal. V patriarhalnih razmerah v močni zadrugi so najpogostejše predmete izdelovali ljudje sami. Kupovali so le malo. Odelo, obutev, pokrivalo je narodno in navadno domače delo. Trgovina gre pred obrtnostjo in prevzema posredništvo prvotno za blago, ki je produkt domače pridnosti. Prvotna trgovina gre od hiše do hiše. Barantanje — roba za robo. Ali razvoj gre tu s pospešeno naglico.

Država je imela živ interes, da se v seljaškem narodu hitreje razvija trgovstvo, ki je naprednejši in budnejši element. Imela je pa država tudi interes, da se razvijajo mesta (varoši) in mesteca (varošice). Trgovin ne poznajo. Nekaj v interesu razvoja mest, nekaj zato, da se ni razvijalo po selih spricho pomanjkanja konkurence oduševstvo (zelenjaštvo zvano, ker se je posojalo na zeleno žito). V orijentu so oduševstvu od nekdanj ugodna tla po starem geslu samo 1%, za dukat samo še enega, v resnici torej 100%. Zaradi pospeševanja razvoja mest in zaradi množitve trgovskega stanu je vlada tudi zakonitim potom ugodovala napredek mest v dvojnem pravcu. Tako je leta 1870 izšel zakon, pozneje izpopolnjen, ki dopušča otvarjanje trgovin samo v mestih (varoših) in mestecih (varošicah). Izven Beograda, ki je kot prestolnica od nekdanj Srbijancu posebno v časti, zvejo varoši kraje, kjer je sedež okrožnega načelnika; varošice pa kraje, kjer je sedež srezkega poglavarja. Samo v takih krajih so bile dopustne trgovine. To je važen privileg (povlastica) za mesta, ker umetno povzdiguje privlačno silo takih središč na seljaško okolico. Hkrati je pa to prevažno obrambeno sredstvo za trgovce v mestih, ker onemogoča nastajanje nadležne cenejšje konkurence izven mest. Ugodnost še danes velja, vendar se v novo pripadnih delih po preudarnih močeh v upravi skuša iti preko tega obsoletnega zakona, ki spominja na slovite cehovske ređe z znanimi abotnimi omejitvami. Zakon se torej, ker se je objektivno vzeto preživel, izgrava via facti večkrat s tihim soglasjem centralne uprave. Pomagajo si pa

sedaj tudi tako, da proglašajo večja sela in vasi, podobne našim trgovom, za varošice, akoprem nima tam sedeža srezki načelnik. Srečni posestniki te ugodnosti velike praktične vrednosti naravno da stiskajo zobe in branijo trdovratno svoje postojanke. Kadar govorimo pri nas — čisto brez globokejšega premisleka — o izenačenju zakonov za obrtno upravo, le prerado ne vemo, kako vse druge so razmere in prilike v prostranem južnem delu naše gospodarske in kulturne, mnogolike države. Te lokalne posebnosti, mnogim le predrage kakor naše nam, bodo trda ovira, ko bo treba res izvesti enakost. Spomnimo se samo na velikanski preobrat povodom izpremembe določil o gostilnah, krčmah in kavarnah. Malo naivno je seveda misliti, da bomo tedaj, ko se bo delal za resnico enotni obrtni red, baš mi prodrli s svojimi zahtevami, ki smo jih postavili o potrebi pripravi, na shodih in zborih. Iskati bo treba srednje poti kompromisne rezultante. Mislimo pa, da je za naš rokodelski stan, ki hoče zase obrambe, dokaj boljše, da ne pride še tako kmalu do izenačenja obrtnih zakonov. Sicer pa se bojimo, da bo le premodereno bridko presenečen v svojih nadejih. Mi moramo še mnogo pozabiti, predno bomo godni za tako veliko reformo, brez občutka, da smo šli nazaj. Ni še dosti jaka zavest, da smo v docela drugih prilikah. Mogoče je pa, po slučaju morda, da dobimo tudi prav moderen zakon ali celo za svoje prilike premoderen zakon à la zakon o zavarovanju delavcev. Posledica bo, da se bomo pri nas držali novih predpisov, drugod v državi pa bo ostalo vse pri starem. Narobe kakor v zgodbi egiptovskega Jožefa bodo potem kakor pri zavarovanju debele krave požirale suhe in mršave, tako vsaj ne bomo zastoj na glasu, da smo Slovenci bogati glasom statistike.

Zanimiva posebnost v obrtnem življenju je privileg beograjske občine. Ona ima že izza turških časov edina pravico, da v mestu za plačilo praži kavo. Ta privileg daje v izvrševanje drugim proti plačilu seveda. Zakupniki postanejo privilegiranci, Bog daj, da v korist boljše kave. Proti temu privilegu se pa moreš braniti n. pr. tako, da si sam pražiš kavo, makar na tujem pražilniku, zakaj vsak zakon je narejen po mnenju zlobnega šaljevca, zato, da se izgrava ali »obilazic«.

V tej zvezi je zanimivo omeniti, da je v celi Srbiji uprava obrta in trgovine vse drugačna nego pri nas. Kdor hoče obrtni list (obrtnico) za trgovino, mora do trgovske zbornice v Beogradu ali Skoplju. Kdor za obrt (zanatska radnja), do obrtne (zanatske) zbornice v Beogradu. Zbornica pretehta novega zglasilca trgovine ali obrta ter mu omogoči proti plačilu dokaj znatne takse trgovsko ali obrtno samostojnost. Vsak trgovski obrt se vpiše (registrira) pri trgovskem sodišču in potem vpis objavi v Službenih novinah. Obrtnih oblastev v našem in hrvaškem zmislu ne poznajo. Glavni vir zbornice so takse iz tega poslovanja in ne doklade. Število novih trgovskih obrtov jako narašča. Evo pri nas malo znane statistike iz poslednje dobe: V dobi 1919 do 1925 je »Beogradska trgovačka komora« izdala naslednje število odobritev za nove trgovinske obrate v svojem področju: L. 1919 — 2628, l. 1920 — 2866, l. 1921 — 2270, l. 1922 — 3190, l. 1923 — 2710, l. 1924 — 3469, l. 1925 pa — 4259. V celoti je število odobrenih novih prijav v tem razdobju znašalo 21.892.

Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

V nedeljo se je vršil v Ljubljani redni letni občni zbor Zveze obrtnih zadrug. Ni to zbor članov ene in iste organizacije, ene in iste stroke, iz istega mesta, ampak zbor delegatov najrazličnejših zadrug iz cele ljubljanske oblasti, zbor obrtnikov, ki jih delegirajo posamezne zadrug, da po dobljenih pooblastilih in navodilih zastopajo interese zadrugnih članov pri zboru Zveze. Ravno ta pisanost zbora, pri tem pa skoro soglasnost, ki si jo zapazil pri zborovanju in sprejetju vseh točk dnevnega reda, ti očito dokumentira in kaže uspehe, ki jih ima Zveza kot centralna organizacija pri svojem stremljenju, da spravi vse zadrug, ja, slehernega obrtnika pri obravnavanju stanovskih vprašanj v eno samo skupno smer aktivnega delovanja. Enotna fronta v vseh stanovskih vprašanjih jamči največje uspehe! Organizacija našega obrtništva se razvija najbolje; obrtniki so na potu, ki jih sigurno vodi do enotne fronte!

Na občnem zboru so bile zastopane skoro polnoštevilno vse včlanjene zadrug. V imenu velikega župana se je zboru udeležil načelnik g. dr. Rudolf Marn, v imenu zbornice za trgovino, obrt in industrijo: gg. dr. Fran Windischer, dr. Ivan Pless, dr. Josip Pretnar in Fran Žagar. Urad za pospeševanje obrti je zastopal njega ravnatelj g. ing. Gvidon Gulič, ljubljanski trgovski gremij podnačelnik g. Gregore in kot zastopnik obrtne oblasti je prisostvoval magistratni tajnik g. F. Čehun.

Zborovanje je vodil zvezni načelnik g. E. Franchetti, ki je pozdravil vse delegate in imenoma zastopnike oblasti in zbornice. V svojem obširnem načelstvenem poročilu se je spominjal pokojnega Alojzija Korzike, trgovskega vrtnarja, kakor tudi predsednika zbornice za trgovino, obrt in industrijo pokojnega Ivana Kneza.

Kot zastopnik velikega župana je pozdravil občni zbor načelnik g. dr. Ivan Marn, želeč njegovemu delu obilno uspeha.

Nato je v imenu zbornice v odlično zasnovanem programatičnem govoru pozdravil tajnik g. dr. Fran Windischer. Njegova izvajanja, ki so žela glasno odobranje, bomo obširno priobčili v prihodnji številki.

V imenu gremija trgovcev je kot domačin pozdravil poslevoedeči podpredsednik gremija g. Gregore.

Podrobno poročilo o zveznem delovanju v letu 1925 je podal zvezni tajnik g. I. Kaiser. Iz tega poročila posnemamo, da je bilo delovanje v preteklem letu jako živahno, dokazuje nam pa tudi, da obrtniška organizacija dobro napreduje. Koncem leta je bilo v zvezi včlanjenih 44 zadrug. Pristopilo jih je 6, ustanavljajo pa se 3 nove zadrug. Poročilo obsega nadalje važne podatke zveznega delovanja v davčnih zadevah, glede novega obrtnega zakona, gospodarskega sveta, obrtnega pospeševanja, številne akcije glede delavskega zavarovanja, obrtnega zadrugnega gibanja in stanovskega tiska. Poročilo je vzel zbor z odobravanjem na znanje.

Računski zaključek, ki izkazuje 23.033'01 Din aktiv in 16.443'01 Din premoženja in poročilo računskih preglednikov, je občni zbor na predlog g. Bernika odobril. Tudi je občni zbor soglasno sprejel proračun za leto 1926, ki izkazuje 55.000 Din izdatkov, ki se bodo krili s prispevki

včlanjenih zadrug. Prispevek se je določil na 10 Din letno za vsakega zadrugnega člana.

Razpravljalo se je nato o ustanovitvi »Samopomoči za obrtnike«. O projektu, ki je bil poslan vsem zadrugam, se je razvila živahna debata. Ta ustanova bo imela namen nuditi po smrti člana preostalim svojem nujno podporo, da se obvarujejo pred najbližjo bedo in stisko. Ob vsakem smrtnem slučaju plačajo vsi člani te ustanove po 5 Din. Če je torej na primer 5000 članov, dobe svoji umrlega izplačano takoj, ko predlože mrtvaški list 25.000 Din. Debate so se udeležili gg. Idrjč, Krapež, Rabič, Mirtič, Šimenc in dr. Pless. Z malimi izpremembami je bil nato predlog načelstva sprejet.

Sledil je nato referat zborničnega tajnika g. dr. Ivana Plessa o Državni obrani banki. Referent je uvodoma poročal o prizadevanjih zbornice za gmočno pospeševanje obrtništva, ki grede v treh smereh: pridobitev podpor iz čistega dobička razredne loterije, kreditiranje s strani Narodne banke, za kar je referent navajal pregledne statistične podatke in prizadevanja za ustanovitev Državne brtne banke. Po historijatu pripravljanih akcij je obrazložil zakon sam in podal smernice, katerih bi se naj držale zadrug, ako želimo, da doprinese ta ustanova tudi obrtništvu Slovenije koristi, ki jih od nje pričakujemo.

Zanimiv je bil tudi referat o novem načrtu zakona za pobijanje draginje. G. dr. Pless je podal najprej pregledno sliko sedanjega težkega gospodarskega položaja. Statistika poravnava in konkurzov v Sloveniji, nevarno naraščanje brezposelnosti ne nudi baš ugodne prilike za eksperiment, kakor ga zamišlja minister za socialno politiko. Obrtnik se mora truditi, da odda svojo robo in hoteti danes pobijati draginjo s policijskimi odredbami je absurdno. Referent poudarja glavna določila zakonskega načrta, ki kažejo, da bo nudil samo sredstva za preganjanje in šikaniranje legalnih obrtnikov in trgovcev, ne da bi mogli od zakona pričakovati kateregakoli pozitivnega uspeha. Referentova izvajanja je zbor odobril z burnim pritrdjevanjem.

Po živahni debati je zbor sprejel resolucijo, ki jo prinašamo na drugem mestu.

Ze dolgo časa je Zveza obrtnih zadrug pripravljala reorganizacijo preiskusenj in je radi tega predložila občnemu zboru osnutek o uvedbi vajenskih in pomočniških preizkusenj. Referiral je o tem zvezni tajnik g. J. Kaiser. Zborovalci, ki uvidevajo, da sedanje preizkušnje ne odgovarjajo več razmeram, so predlog načelstva z nekaterimi dodatki in predlogi soglasno sprejeli.

Pri »Raznoterosti« se je na predlog g. zveznega načelnika sklenilo, da bo priredila zveza tekom letošnjega leta kongres krojaških mojstrov, ter da se leta 1928 povodom 25 letnice zveze priredi obrtniška razstava.

Načelnik čevljarske zadrug gosp. Matej Oblat je ostro protestiral proti temu, da se je v državnem proračunu črtal zmesek za potovalnega učitelja za čevljarsko stroko pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani. Prosi zvezo in zbornico, da zadrugi pri akciji za ohranitev mesta pomagata.

Cenoda Iglič in Mošak sta se zavežala za »Obrtni Vestnik« in se je na predlog g. Igliča sklenilo, da se

na prihodnji občni zbor postavi tudi točka o stanovanjskem tisku.

Čevljarski mojster g. Breskvar je prečital obširno resolucijo, v kateri zahteva zaščitnih mer za domačo čevljarsko obrt in ustanovitev obrtnega sosceta.

Nato je zvezni načelnik gosp. E. Franchetti ob pol dveh zaključil jako lepo uspeli občni zbor.

Obrtništvo proti novemu zakonu o pobijanju draginje.

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je na svojem rednem letnem občnem zboru, dne 21. t. m. po referatu g. dr. I. Plessa in izčrpnih debati soglasno sklenila, da se pošlje ministru za socialno politiko, ministru za trgovino in industrijo ter ministru financ naslednjo resolucijo:

Spričo škodljivih posledic, ki jih ima za našo celokupno obrtnost izvajanje določil zakona o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije z dne 30. decembra 1921, ki zelo težko ogroža dobri sloves našega obrtništva in trgovstva in izpodbija ugled celokupnega našega podjetništva v inozemstvu, ne da bi mogel ta zakon kakorkoli ublažiti položaj na domačih trgih in znižati cene, odločno protestiramo proti vsakemu novemu poizkusu prisilne ureditve cen. Priznati moramo sicer, da ima gospod minister za socialno politiko pri zamišljeni novi protidraginjski akciji dober namen, toda praksa pri nas in v inozemstvu je že v zadostni meri dokazala, da vsaka tudi najbolje zamišljena naredba ne more imeti nobenega vpliva na ureditev cen, ako je proti temeljnim načelom trgovine in narodnega gospodarstva sploh.

Tržne razmere so se izza prevrata bistveno izpremenile. Obrtnik in trgovec se morata težko truditi, da sploh najdeta kupca za svoje blago. Danes nahajamo povsod vsakovrstnega blaga v izobilju na razpolago, zato ni današnjih razmer presojati po onih med in neposredno po vojski. Ako so bili med vojno, ob času pomanjkanja živil, policijski predpisi, ki so urejali aprovizacijo, mogoče na mestu, danes absolutno niso več. Vsak poizkus prisilno vplivati na ureditev aprovizacijskih razmer potem policijsko-administrativnih mer bi pomenil samo zavirati naravni razvoj in ogrožati materijelno in moralno legalne obrtnike in trgovce, katerih položaj je spričo latentne poslovne stagnacije in depresije že itak zelo težak in jedva znošljiv.

Zlasti opozarjamo na veliko kvarnost in skrajno slabe rezultate maksimiranja cen. Škodljive posledice dosedanjih poizkusov bi morale odločno svariti pred vsako novo enako mero. Maksimiranje cen, zlasti maksimi-

miranje s strani konsumentov-lajikov, kakor to predvideva novi načrt, ki ne morejo imeti potrebnega pregleda tržnih razmer, bi moralo samo pomagati zakoniti trgovini in verižni štvi. Zato moramo resno svariti pred novimi takimi poizkusi, ki se običajno uporabljajo samo kot sredstva za preganjanje in žigosanje legitimnih obrtnikov in trgovcev, ki danes z veliko energijo in trudom, duševnim in telesnim, jedva vzdržujejo svoje obrate. Ne protidraginjske odredbe, ampak odprava vseh, predvsem tarifno-železniških in carinsko-prometnih zaprek, ki danes preprečujejo domačo produkcijo, ki zavirajo prosti razvoj legitimne obrtnosti, edino odprava vseh teh težav bi mogla položaj na naših trgih ublažiti. Zato zahtevamo ukinitve v Sloveniji še veljavnega protidraginjskega zakona in odločno protestiramo proti vsaki taki novi akciji.

Dipl. rer. pol. Boris Zajec:

Jugoslovanske vodne ceste.

(Nadaljevanje.)

Obstoja več velikopoteznih projektov, za olajšavo plovbe po Donavi in za zvezo z drugimi rečnimi sistemi. Najvažnejši so bili sledeči:

1. Projekt parobrodarske zveze Donave z Rhein-om. Prekop, ki bo kmalu že dovršen, gradi »Rhein-Main-Donau Kanal Aktiengesellschaft«. Ta prekop veže dve največji evropski parobrodarski cesti. Gospodarski pomen te vodne ceste je zelo velik, že samo radi tega, ker teče skozi 12 držav in tako po svojem pomenu skoro nič ne ostaja za gospodarskim pomenom Sueškega prekopa ali Panamskega prekopa.

2. Projekt regulacije Železnih vrat in jugoslovanskih kataraktov pri Orsovi. Po izvršitvi teh del bi bila Donava plovna do Budimpešte za morske ladje in vlačilce do 3000 ton nosilnosti.

3. Projekt vodne ceste zveze Donave z Jadranskim morjem in sicer pri Kraljevi s pomočjo Save, Kulpe in zatvorničnega prekopa.

4. Projekt zveze Donave z Egejskim morjem pri Solunu s pomočjo Morave, Vardarja in dveh zatvorničnih prekopov.

Jugoslovanska donavska pristanišča večinoma ne odgovarjajo zahtevam parobrodarstva, ker manjkajo zadostne, primerne naprave za pristajanje ladij, za manipulacije z blagom, moderne strojne naprave za nalaganje in razkladanje blaga, skladišča itd. Vsi ti nedostatki povzročajo pri nakladanju in razkladanju ladje velike časovne izgube in višje stroške. Najvažnejša jugoslovanska donavska pristanišča so: Šugovica pri Baji (zimsko pristanišče za 50 ladij),

Bezdan, Baračka pri Bezdanu (zim. prist. za 120 ladij), Novi Sad (zimsko prist. za 100 ladij), Zemun, Beograd, Pančevo (zim. prist. za 90 ladij), Pruhovo in Radujevac. V zimskih pristaniščih je prostora za 360 ladij.

Radi važnosti za svetovno trgovino je bila Donava že l. 1857 v Parizu v takozvanih »Convention Generale« proglášena za mednarodno vodno cesto. Na mesto teh konvencij so stopili 1. avgusta 1920 »Donavski statuti«. Ti statuti so bili sklenjeni v Parizu in sicer med Francijo, Anglijo, Italijo, Belgijo, kraljevino SHS, Avstrijo, Češkoslovaško, Ogrsko, Rumunijo, Bolgarijo in Grško ter tvorijo integralni del mirovnih pogodb. Ti statuti ne veljajo samo za Donavo, temveč tudi za njene pritoke in prekope.

Po teh statutih je Donava v administrativnem pogledu deljena v dva dela:

1. Morskim ladjam dostopni del Donave, to je od njenega izliva v Črno morje do Braile, ki jo nadzoruje »Evropska Donavska komisija«.

2. Donavo od Braile navzgor pa nadzoruje »Mednarodna Evropska komisija«.

»Evropsko Donavsko komisijo« tvorijo začasno po en zastopnik Francije, Italije in Rumunije. Pristop zastopnikov drugih držav k tej komisiji je dovoljen samo na podlagi soglasnega sklepa te komisije. »Mednarodno Donavsko komisijo« tvorijo zastopniki obrežnih držav in zastopniki držav, ki so zastopane v »Evropski Donavski komisiji«.

Naloge »Mednarodne Donavske komisije« obstoje v bistvu v nadzoru in svobode parobrodarstva, enakosti blaga in zastav interesiranih držav in skrb za ohranitev mednarodnega karaktera donavske mreže. Izjemo tvorijo del Omoldova—Turn Severin (katarakti in Železna vrata); za ta del se je ustanovila posebna komisija s sedežem v Orsovi. Odloki glede gradnje, obrata, prometnega vodstva, zvišanja oddajnih pristojbin itd. spadajo v področje te komisije. Pri tej komisiji je pripoznan kraljevini SHS in Rumuniji večji vpliv.

Materijelno pravni predpisi statutov obsegajo štiri glavne predmete, in sicer: zgradbe, njih financiranje, promet in pravna sredstva: Pri zgradbah razlikujemo dve vrsti: velika popravljalna dela, pri katerih ima komisija nalogo, iz predloženih projektov obrežnih držav sestaviti generalni projekt, potem pa tekoča popravljalna in vzdrževalna dela, katerih odobritev ostane z vidika parobrodarskih interesov tudi pridržana komisiji. Tudi oni projekti so predložiti komisiji, katerih izvršitev posamezne obrežne države za svoj gospodarski razvoj potrebujejo. Te projekte lahko komisija prepove, v kolikor se plovnost Donave s temi deli oškoduje. V slučaju,

da obrežna država ne more izvršiti ona rečna dela, ki jih komisija smatra potrebnimi, jih izvrši komisija sama.

Pri financiranju rečnih del ločijo statuti med vzdrževalnimi in popravljalnimi deli. Stroške vzdrževalnih del mora prizadeta obrežna država sama prevzeti. Stroški popravljalnih del se lahko naprtijo parobrodarstvu. Plovne pristojbine morajo biti zmernne višine; izračunajo jih na podlagi nosilnosti posameznih ladij. Izkupicek se mora izključno le v ono svrhu porabiti, za kar so bile dovoljene. Pobiranje plovne pristojbine oskrbujejo organi obrežnih držav. Tudi pri financiranju uživajo Železna vrata poseben privilegij s tem, da se ne samo stroški popravljalnih del, temveč tudi stroški vzdrževanja in obrata smejo kriti iz plovnih pristojbin. (Dalje sledi.)

Razsodbe upravnega sodišča v Celju.

Dohodnina. — Ako davkoplačevalec opravičuje prepozno vložitev napovedi, se mora, predno se mu odmeri dohodnina na podlagi uradnih pripomočkov (§ 205. zakona o osebnih davkih) ugotoviti, če je opravičila zadostna.

Tožba dr. N. N. v Ljubljani zoper odločbo delegacije ministrstva financ v Ljubljani z dne 6. novembra 1922, št. A I 23/26, glede dohodnine.

Tožbi se ugotovi in izpodbija upravni akt zaradi nedostatnega postopanja upravnega oblastva razveljaviti.

Razlogi: Stranki je bil dne 27. marca 1920 dostavljen poziv za vložitev napovedi za dohodnino za leto 1920 tekom 14 dni »proti izogibu davčne priredbe uradnim potom«. Pozivu se je stranka odzvala šele dne 19. oktobra 1920 s pripombo na vloženi napovedi, da je »zakasnitev povzročilo nujno potovanje v Beograd«. Odmera se je izvršila na podlagi uradnih pripomočkov brez ozira na podatke v napovedi.

Zoper to odmero, ki je med drugim ocenila dohodek iz samostojnih opravil na 150.000 K nasproti navedbi stranke, da znaša ta dohodek le 30.000 K, je vložil tožitelj priziv, v katerem se predvsem poudarja okoliščina, da je vposlal 18. oktobra 1920 dohodninsko napoved in v isti opravičil prekoračenje napovednega roka s tehtnim vzrokom, da je tedaj navedbe v napovedi upoštevati. Nadalje izpodbija priziv odmero v stvarnem oziru, češ, da so se dohodki ugotovili na nepravilni odmerni podlagi.

Glasom odločbe delegacije ministrstva financ z dne 6. novembra 1922, št. A I 23/26, je dohodninska prizivna komisija prizivu v tem ugodila, da je dohodek popravila na 84.000 K, sicer

LISTEK.

Pravila naših delniških družb.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.
(Nadaljevanje.)

Objaviti se mora sklic skupščine z dnevnim redom vred tako, kakor je določeno v statutu; zakon naravnost zahteva, da se v statutu določijo oblika družbinih objav in javni listi, v katerih naj se objava izvrši (čl. 209. št. 11. trg. zak.). Iz tega bi sledilo, da se objave morajo izvrševati po javnih listih, na tem stališču stoji tudi regulativ in tudi naši statuti vedno navajajo liste, v katerih se bodo razlašale družbine objave. Dokler se pri nas javna uprava in z njo naslovi uradnih listov, v katerih naj se objave vrše, ne ustale bolj, ni baš previdno, navesti določene naslove listov — pomislimo le, kolikokrat je naš »Uradni list« že izpremenil naslov —; bolje je, da se navede n. pr. »uradni list«, ki izhaja v Ljubljani, Mariboru itd. — Vspricho stalne prakse in regulativa se ne bom spuščal v vprašanje, ali res že sedaj ni mogoče razlašati objav v listih nadomestiti s kakim drugim enako uspešnim pa cenejšim sredstvom obveščanja; v bodočem zakonu bi se družbam, ki imajo imenske delnice, moglo dati na voljo, da delničarje obveste n. pr. s priporočenim pis-

mom; storile bi to, če je število delničarjev majhno, slično kakor družbe z omejeno zavezo (§ 38.).

Omenim naj še sledeče podrobnosti: a) V nekaterih osnutkih pravil je bilo rečeno, da sme nadzorstveni svet od načelstva zahtevati sklice skupščine; to je res, toda ni vse, kajti nadzorstveni svet ima po zakonu (čl. 225. trg. zak.) pravico, da sam, brez sodelovanja načelstva, skliče skupščino, če to zahteva družbin interes.

b) V izvestnem primeru je bilo navedenih več objavnih organov (listov), glede 14-dnevnega roka pa je bilo rečeno, da zadostuje, če je pretekel od objave v enem izmed teh listov do dne skupščine. To ni pravilno, 14-dnevni rok mora veljati za vse liste.

c) Ni dovoljeno, da se pravica, zahtevati popolnitev dnevnega reda, omeji na redne občne zборе, deln. regulativ ne dela razlike; da je dejanski ta pravica glede izrednih skupščin manj ali celo malo vredna, seveda ni dvoma.

8. Javnost predlogov za skupščino.

Zakon molči, delniški regulativ (§ 41.) pa zahteva splošno, da se v statutu določi javnost predlogov za skupščino, naravno, da samo javnost za delničarje. Ne zadostuje za ta del objava dnevnega reda, nego statut mora določiti, da treba najkasneje tri dni pred dnem občnega

zбора izročiti vsakemu delničarju na zahtevo odpravek vseh za skupščino pripravljenih predlogov. Namen je jasen, izključiti naj se presenečenja, delničar naj ima priliko sam prepričati se, ali je potrebno, da se udeleži občnega zbora. Poleg tega pa mora biti po statutu vsakemu delničarju, ki ima glasovalno pravico, dovoljeno, da v istem času, t. j. vsaj tri dni pred občinim zborom, pregleda vse za skupščino pripravljene predloge in priloge v družbini poslovnici. Omejitev na delničarje z glasovalno pravico je pač dana samo iz praktičnih ozir, deln. regulativ se je očito bal, da bi se prenapolnila družbina poslovnica — po mojem mnenju precej nepotreben strah. Bolj dosledno bi bilo, to pravico dati vsakemu delničarju, ali pa tudi prvo pravico omejiti na delničarje z glasovalno pravico; med te bi se pa morali šteti tudi zastopniki malih delničarjev, ki so zložili svoje delnice, da so dobili glasovalno pravico — dalje pa tudi zastopniki delničarjev sploh, kar je danes morda dvomljivo z ozirom na besedilo regulativa.

Posebej določa deln. regulativ javnost predlogov za skupščino glede stvarnih vložkov pri zvišanju delniške glavnice, pri naknadnih ustanovnih nabavah — o obojem sem že govoril — in glede letnega poročila, balance in računa dobička in izgube. Vsi ti predlogi in ta poročila se

morajo po zahtevi dati vsakemu delničarju.

Po mojem mnenju je tridnevni rok zlasti za baš omenjene predloge prekratek, lahko bi bil znatno daljši in moral bi biti tako dolg, da bi se vsaj deloma križal z rokom za založitev delnic v svrhu izkaza glasovalne pravice. Stvar je jasna: kaj mi pomaga, če dobim predloge tako kasno, da sem zamudil rok za založitev? Saj me lahko še-le vsebina predlogov opozori, da imam interes izvrševati glasovalno pravico.

Osnutki naših statutov navadno enostavno prepisujejo določbe regulativa, ne da bi poskusili individualizirati, sicer pa je vočigled besedilu regulativa kolikor toliko dvomljivo, ali je individualizacija mogoča. Pogreškov je malo; tako sem opazil, da ni bila določena javnost priloge k predlogom, da je bila javnost predlogov določena samo za redno skupščino, da naj se odpravki predlogov vročajo samo delničarjem z glasovalno pravico.

BUDDHA!

Ako piješ „Buddha“ čaj, vživaš že na zemlji raj!

TRADE MARK

pa priziv zavrnila v smislu kontumacijskih posledic § 205. zakona o osebnih davkih, ker kljub uradnemu pozivu ni bila vložena zahtevana dohodninska napoved v določenem roku in je cenilna komisija določila davčno stopnjo po §§ 159—171 in 209—214 navedenega zakona. Ta odlok je bil stvarni dostavljen dne 20. decembra 1922. Tožba na upravno sodišče pa vložena pri delegaciji ministrstva financ dne 29. decembra 1922, tedaj pravočasno.

V tožbi trdi tožitelj:

1. da je določitev dohodkov iz zdravniške prakse nepravilna in previsoka, in

2. da je izrek kontumacia protizakonit, ker je prepozna vložitev dohodninske napovedi opravičena zadržkom nepreračunljivega dogodka; nujno potovanje v Beograd in boj za službo in eksistenco.

Delegacija ugovarja na ugovor ad 1., da ista ne spada po čl. 23 upravno-sodnega zakona v kompetenco upravnih sodišč in ad 2., da je obdoba na podlagi kontumacijskih posledic § 205. utemeljena, ker je bil tožitelj individualen poziv za vložitev dohodninske napovedi za davčno leto 1920 vročen že dne 27. marca 1920, a je napoved vložil šele dne 19. oktobra 1920. Ako je bila stranka vsled potovanja zadržana vložiti napoved v danem roku, bi morala pred potekom roka naprositi za podaljšanje termina ali za vpostavitve v prejšnji stan v smislu § 286 leg. cit. Ker stranka ni storila niti enega niti drugega, je izrek kontumacia utemeljen, tožba pa neutemeljena.

Upravno sodišče je pri razsodbi tega vprašanja vpoštevalo, da je tožitelj že v dohodninski napovedi, potem v prizivnem postopanju navedel okoliščine, ki so ga po njegovi izjavi zadržale, da ni mogel pravočasno predložiti zahtevane napovedi. Čeravno je tožitelj s tem že v administrativnem postopanju uveljavljal dejansko činjenico, ki bi zamogla v smislu 4. odstavka § 205. zakasnitev eventuelno opravičiti, se prizivna komisija pri svoji odločbi ni spustila v vprašanje o tem, če je opravičila zadostna ali ne. V tem vidi upravno sodišče bistveno pomanjkljivost postopanja in mora odločbo radi tega razveljaviti.

Trgovina.

Konkurzi v l. 1925 in 1924. V Jugoslaviji je bilo leta 1925 348 konkurzov. Po mesecih je naraščalo število tako-le: januar 12, februar 14, marec 9, april 16, maj 14, junij 26, julij 47, avgust 31, september 28, oktober 31, november 59 in december 61. Posebno občutno so se množili konkurzi po 1. aprilu 1925, ker je bila takrat odpravljena prisilna poravnava. Leta 1924 je bilo v naši državi 106 konkurzov, od teh je bilo likvidiranih samo 37, ostalih pa še ne. V šestih slučajih je prišlo do prisilne poravnave in upniki so dobili povprečno 31% svojih terjatev. V petih slučajih so dobili upniki neznan del terjatev (3—5%), v 26 slučajih pa sploh niso ničesar dobili. Pri 69 slučajih, ki še niso likvidirani, ker imamo zastarele zakone, ni nobenih izglede, da bi mogli upniki od svojih terjatev sploh kaj dobiti. Sodni stroški bodo najbrž tako veliki, da od konkurzne mase ne bo nič ostalo. Od 106 slučajev konkurza l. 1924 so dobili upniki neznan del svojih terjatev samo v 11 slučajih. Pri ostalih 95 slučajih se porabi vse dolžnikovo imetje za konkurzne stroške. Ta žalostna izkušnja kaže, da se upnikom tudi od lanskim konkurzom ne obeta nič dobrega. Pasiva znaša pri 209 konkurzih 101.000.000 Din, upnikov je 1788, terjatve pa znašajo 30.000.000 Din. Poleg tega je treba vpoštevati še ostalih 141 konkurzov, čijih pasiva znaša okrog 50.000.000 Din. Če prištejemo to pasivo oni prvi, vidimo, da je izgubilo naše gospodarstvo radi zastarelih in slabih zakonskih predpisov 151 milijonov dinarjev.

Za uvoznike v Grčijo. Ministrstvo inostranih del poroča, da je sporazum o provizoriju na podlagi največje ugodnosti med našo kraljevino in Grčijo podalšan do 31. marca t. l.

Franosko-turška pogajanja. Francoski vrhovni komisar De Jouvenel in turški zunanji minister Ruždi-beg sta večeraj podpisala pogodbo in pet dodatnih protokolov. Pogodba določa dobre odnose med sosedni in nevralteto pod vsemi okoliščinami ter predvideva postopanje za mirno ureditev sporov, če bi diplomatska ureditev ne bila mogoča. Pogodba ureja prijateljske odnose med Turčijo in Sirijo ter zagotavlja medsebojno izročitev zločincev in sodelovanje za oviranje tihotapstva. Končno obsega pogodba še nekatere obsejne prometne ukrepe in ukrepe za solidarno pobijanje nalezljivih bolezni.

Industrija.

Tovarna impregniranega platna v Zalcu. Kakor poročajo se bo v Zalcu v Savinjski dolini ustanovila tovarna impregniranega platna, in sicer se bodo priredila za tovarno poslopja nekdanje zalske pivovarne, ki že dolgo let ne obratuje. Tovarno bo ustanovila stara dunajska tvrdka Elsing & Comp. v zvezi z neko jugoslovensko skupino, s katero je nedavno zaključila zadevna pogajanja. Nova tovarna bo izdelovala izključno impregnirano platno.

Obrt.

Obrtniški krediti. Narodna banka je doslej dovolila za obrtniške kredite v Sloveniji celokupno 800.000 Din in sicer za obrtnike iz področja mariborske podružnice 300.000 Din iz ljubljanske pa 500.000 Din. Na vstrajno prizadevanja zbornice za trgovino, obrt in industrijo je Narodna banka odgovorila, da je glavni upravni odbor na svoji seji z dne 16. t. m. sklenil, da se dosedanja za Slovenijo določena svota zviša za 200.000 Din in sicer za vsako podružnico po 100.000 dinarjev, medtem ko ni mogel Glavni upravni odbor ugoditi drugemu zborničnemu predlogu, da se poviša tudi svota določena kot maksimum za vsakega posameznega obrtnika in se bodo zato tudi v naprej posameznim obrtnikom dovoljevala posojila največ do 5000 Din.

Denarstvo.

Prva Hrvatska Štedionica. V ravnateljski seji Prve hrvatske štedionice dne 18. t. m. se je sklenilo, da se predloži običnemu zboru, ki se vrši dne 13. marca 1926, bilanco za leto 1925, ki zaključuje s čistim dobičkom od 20.566.517,73 Din, odnosno s prenosom iz l. 1925 542.102,91 dinarjev, s skupnim dobičkom od 21.108.620,64 Din. — Iz ravnateljskega poročila se razvidi, da je presegel blagajniški promet v minulemu letu vsoto od 39 milijard 950 milijonov dinarjev, a celokupni promet 93 milijard 99 milijonov dinarjev. — Zlasti so znatno porasle hranilne vloge v minulemu letu in sicer za vsoto od 249 milijonov dinarjev, tako da znašajo skupne vloge Prve hrvatske štedionice eno milijardo 62 milijonov dinarjev. — Skupna aktiva zavoda porasla so napram letu 1924 za 457 milijonov dinarjev ter znašajo skupno eno milijardo 765 milijonov dinarjev. — Ravnateljstvo je sklenilo, da predlaga običnemu zboru izplačilo dividend za leto 1925 s 1000 Din za eno desetico, dalje 100 Din za eno celo, 25 Din za eno četrtinko in 10 Din za eno desetinko delnice, kar odgovarja 11. januarja 9%tnemu obrestovanju zadnjega emisijskega tečaja delnic od 900 Din, dalje, da se po statutar-nih določbah votira v tečajni rezervi in pokojninski fond ter v fond grofa Kulmerja za zgradbo internata za decenarniščencev podružnic, po 600.000 Din ter da se stavi ravnateljstvu za dobrodelne namene 500.000 Din na razpolago, ostalek od 571.179,58 Din bi se prenesel na račun zgube in dobičke za l. 1926.

Izplačevanje čekovnih nakazil. Generalna direkcija pošte je sklenila, da se vrši izplačilo čekovnih nakazil do 5000 dinarjev v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani na domu.

Carina.

Ocarinjenje antracita ob uvozu. Zadnji »Uradni list« prinaša razpis Generalne direkcije carin glede ocarinjenja antracita ob uvozu, s katerim določa minister financ: 1. Kot antracit iz tar. post št. 169, točka I., se ocarinja oni kameni premog, pri katerem znaša odstotek izparljive tvarine največ 5%. Vsak drugi premog, najsi bi bil po zunanosti in drugih lastnosti podoben antracitu, se ocarinja kot

kameni premog po št. 169, točka II., obče carinske tarife. 2. Vselej kadar se prijavi antracit za uvozno ocarinjenje, mora priložiti deklarant poleg drugih listin z deklaracijo vred potrdilo pristojnega rudarstvenega oblasti onega kraja, kjer je rudnik, v dokaz, da se je prijavljeni antracit res pridobil iz tega rudnika. 3. Carinarnice morajo poslati ob vsakem uvozu antracita predpisno zaznamenovane ogledke najbližjemu carinsko-ke-mičnemu laboratoriju ter postopati nadalje po prejetem poročilu.

ca januarja t. l. V 3. desetini meseca ja-

Promet.

Naša prometna vprašanja. Centrala industrijskih korporacij je sprejela na svojem zborovanju dne 16. t. m. po referatu o prometnih vprašanjih resolucijo, ki se glasi: 1. Zbor se zahvaljuje prometnemu ministru in njegovemu pomočniku Bori Popoviću za osebno posredovanje v prilog davne želje vseh industrijskih krogov naše države, da se imenuje in skliče na prvo zasedanje tarifni odbor; 2. zbor ugotavlja, da so z unificirani prometni odnosi in pravice industrijalcev glede na državne železnice povsem jasne in sprejemljive in da so nove tarifne postavke v večini slučajev popravile prejšnje krivice in napake. Centralni odbor je pooblastil Centralo, da stavi prometnemu ministru v njegovem imenu sledeče predloge: a) da se v interesu povzdige prometa v bodoče posveti posebna pozornost popraviljanju vagonov in lokomotiv z namenom, da bi imel voznik park za časa sezonskega prometa v gospodarske svrhe čim več prometnih sredstev; b) da se radi čim hitrejšega in uspešnejšega izvoza mesa in mesnih izdelkov stori vse potrebno, da bi imel naš promet za časa izvozne sezone dovolj belih vagonov. Da se posveti tehničnemu stanju teh vagonov čim večja pozornost in da se pri njihovi dodelitvi v prvi vrsti ozira na potrebe industrijskih podjetij, ki jim je predelava mesa glavni poklic in da pridejo sezonski podjetniki šele potem na vrsto; c) da se v primorskih krajih, kakor v Splitu, Sibeniku, Gruzju, Metkoviću in Zeleniku, osobito pa v Sibeniku, kjer se čuti vedno večje pomanjkanje skladišč za dospelo blago, nudi materialna pomoč za zgraditev teh skladišč, v kolikor bi ne mogla storiti tega privatna iniciativa; d) da novi pravilnik o pobiranju taks na industrijskih progah čim prej revidira, ker bi revizija ublažila njegov efekt na tista podjetja, pri katerih je povzročila ta sprememba ogromne materialne žrtve in dosegla to, da je njihov položaj in delo z oziroma na splošno krizo še težji. 3. Zboru je bila predložena tudi resolucija zastopnikov mlinarske industrije, sprejeta na konferenci dne 14. t. m. Zbor se s to resolucijo strinja in prosi prometnega ministra, da izvoli: a) odobriti, da se namesto sedanjih tarifnih postavk za prevoz žita do mlinov in moke iz mlinov v poedine kraje uvede sistem reekspedicije; b) odobriti, da se za slovensko mlinarsko industrijo, ki bo radi svoje zemljepisne lege tudi po uvedbi sistema reekspedicije v slabem položaju, popravi njeno razmerje do mlinarstva in v drugih krajih z izjemnimi ukrepi in c) odobriti, da se za čim uspešnejši izvoz ugodnejša postavka kakor je sedanja.

RAZNO.

Graška zbornica trgovine, obrti in industrije o važnih gospodarskih vprašanjih. — Dne 19. t. m. je imela graška zbornica plenarno sejo, na kateri je predsednik Gigler podal o avstrijskih gospodarskih vprašanjih v imenu predsedstva važno in zanimivo poročilo. Med drugim je v svojem poročilu izvajal, da preti avstrijskemu gospodarstvu težka kriza, ki se izraža v glavnem v izvanredno visokem številu brezposelnih. Avstrija je po mirovni pogodbi dobila meje, v katerih okviru za bližnjo bodočnost ne more v polnem obsegu zaposliti domačega prebivalstva. Brezposelnost je posledica gospodarskih prilik in skrbeti je treba, da se stroški za to ne bodo pokrivali edino z zavarovalnimi prispevki, ampak da se jih porazdeli na celokupno gospodarstvo. Brezposelnost se bo omilila s povečano produktivno močnostjo, za kar je pa preošnovati avstrijsko gospodarsko politiko, poceniti kredite,

urediti železniške tarife in smoteno pospeševati obrtnost. Potrebna je nadalje revizija sedanjih socialnih bremen, katera je treba spraviti v sklad s plačilno zmoglostjo gospodarstva. Za avstrijske razmere so važne tudi smernice trgovske politike, kajti domači trg je za avstrijsko produkcijo odločno premajhen. Avstrijski carinski nivo je najnižji med vsemi sosednjimi državami. Posledica tega dejstva je, da Avstrija pri vsaki trgovski pogodbi slabo odreže. Avstrija potrebuje visoko avtonomno tarifo. Trgovsko-politična carina bi morala biti tako visoka, da bi izenačila razliko med produkcijskimi stroški v širokem pomenu besede (vštevši davčna in socialna bremena itd.) med tu- in inozemstvom. Le pod tem pogojem bi avstrijska produkcija vsaj na domačih tržiščih mogla uspešno konkurirati z inozemskimi produkti in se spustiti v konkurenčni boj tudi na tujih, predvsem ruskih tržiščih. — Tarifna politika bi se morala v izdatnejši meri prilagoditi potrebam gospodarstva. Po zgledu drugih držav bi se morali dovoliti ugodnostni eksportni tarifi. Ukiniti bi se morale lomljene tarife ne le na državnih, ampak tudi na deželnih in privatnih železnicah. — Kar se tiče denarstva in kreditov, je treba predvsem ugotoviti, da je avstrijsko bančništvo nezdravo in da ga je treba ozdraviti s korenitimi odredbami glede višine režijskih stroškov in obrestno mere. V prvi vrsti pride pri tem v poštev fuzija denarnih zavodov. — Davke je treba urediti tako, da bodo kljub prizadevanju za ravnovesje v državnem gospodarstvu upoštevali tudi produkcijo. Celotna reforma davčnih zakonov se ne da izvršiti v doglednem času, zato je potrebno, da se reforma postopoma izvede. V prvi vrsti je treba reformirati davščine na plače in mezde, eventuelno naj bi se za nadomestilo povišal davek na poslovni promet. Misliti je treba tudi na reformo posebne pridobnine, ki je še vedno višja nego je bila v predvojni dobi. Poleg tega je potrebno, da se način priredbe preuredi v toliko, da se bo pet priznavalo zemljiški davek in hišni davek za režijsko postavko, kakor tudi da se prelomi s principom, da davek ne sme kratiti lastne odmerne podlage. Stremeti je tudi za tem, da se prizna davčna prostost za donos portfeljnih akcij in za druge s posebno pridobnino že zadete donose. Preurediti je treba rentni in tantijemni davek in z dalekosežnimi davčnimi in pristojbinskimi ugodnostmi pospeševati združitev podjetij. V gotovih ozirih je potrebno reformirati tudi davek na poslovni promet in priredbeno postopanje v smeri poenostavitve. — Izmed ostalih razprav je omenjati stališče zbornice glede najemniške zaštite poslovnih prostorov. Zbornica je sprejela sledeče načelno stališče: 1. poslovnim prostorom se mora glede najemniške zaštite priznati iste ugodnosti kakor ostalim najemniškim prostorom; 2. najemnina se sme samo postopoma zviševati tako, da bo 1. maja 1926 znašala 2000 kratno najemnino leta 1914, ki se sme do konca l. 1930 zviševati od 1. avgusta 1926 dalje vsak mesec za en groš od vsake predvojne krone.

Nov nemški konzul v Zagrebu. Dosedanji nemški konzul v Zagrebu g. G. Wallbeck je premeščen. Na njegovo mesto je imenovan konzul gosp. Ferdinand Seiler.

Sreški okraj Maribor obseza skupno 466 občin, ki so sledeče razdeljene: Maribor desni breg s 83 občinami, Maribor levi breg s 94, Konjice 25, Smarje 22, Ptuj 111, Ljutomer 68 in Murska Subota s 63 občinami.

Industrijskim in veletrgovskim podjetjem. Društvo Trgovskih Potnikov in Zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani poziva v smislu sklepa običnega zbora dne 3. januarja 1926 vse, da v svojem lastnem interesu kontrolirajo domače trgovske potnike z ozirom na njihovo kvalifikacijo, inozemske potnike pa, da li imajo predpisane mednarodne legitimacije. Naše stanovske tovariše pa pozivljamo, da nam nemudoma javijo vse tvrdke, ki zaposlujejo nekvalificirane potnike kot potnike da bodemo na podlagi teh prijav sestavili sezname v svrhu primerne priporočila takih tvrdk, odnosno da stopimo z njimi v stik, da dobe priliko preskrbeti si kvalificirane moči.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani. Kg govejega mesa 15 do 19 Din, jezika, jeter, ledic, možganov 18 do 19, vampov 9 do 10, pljuč 6 do 8, loja 7.50 do 12, teletine 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 20, svinjine 20 do 25, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 22.50 do 25, glave 7.50 do 10, parkljev 5 do 7.50, slanina 19 do 20, masti 26 do 27.50, šunke 35, prekajenega mesa 29 do 32, prekajene slanina 30, parkljev 10 do 12, glave 12.50, jezika 35, koštrunovega mesa 14 do 15, kozličevine 18 do 20, konjskega mesa 6 do 8, kg krakovskih in debrecinskih klobas 40, hrenovk, safalad, posebnih 35, tlačenk 30, svežih kranjskih 30 do 40, pol prekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 67. — Kokoš 25 do 35, petelin 30 do 40, domač zajec 10 do 20, kg krapa 26 do 32.50, linja in ščuke 25 do 30, klina 12.50 do 15, mrene 17.50 do 20, pečenke 8 do 12.50. — Liter mleka 2 do 3, kg surovega masla 40, čajnega 50 do 55, masla 45, bohinskega sira 46, sirčka 9 do 10, jajca 1 do 1.25; kg belega kruha 6, črnega in rženega 5. — Kg jabolk od 3 do 8 Din, oranža 1.50 do 2.50, limona — 75, kg fig 10, do 16, rožičev 10, dateljev 25, orehov 12, lušenih orehov 35, suhih hrušk 16, suhih češpelj 10 do 12. — Kg kave 40 do 76, pražene kave 56 do 100, kristalnega sladkorja 13.50, sladkorja v kockah 15.50, kavne primese 20, riža 10 do 12, namiznega olja 20, jedilnega 18, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50, petroleja 7, kg soli 4.50, celega popra 52, mletega 54, paprike 20 do 56, testenin 9 do 12, pralnega luga 3.75, čaja 75; kg

moke št. 0 5.75, št. 1 5.25, št. 3 4.50, št. 6 3, kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 8, ješprenjčka 10 do 13, otrobov 2 do 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4 do 4.50, pšeničnega zdroba 6.50, ajdove moke 8 do 9, ržene moke 4.50, pšenice 350 do 360, rži 260 do 290, ječmena 240 do 260, ovsu 245 do 260, prosa 275 do 300, koruze 215 do 225, ajde 300 do 325, fižola 350 do 360, graha 400 do 500, leče 600. 1 q premoga 40 do 46, 1 kub. meter trdih drv 160 do 180, mehkih 100. 1 q sladkega sena 75 do 80, polsladkega 60, kislega 50, slame 50. 1 kg endivije 18 do 20, motovilca 15 do 20, radiča 10 do 20, poznega zelja 2.50 do 3, karfiol 8 do 10, kolerab-podzemljic 0.75 do 1, špinade 15 do 16, paradižnikov 16, graha v stročju 15, čebule 2 do 3, česna 15, krompirja 1.25 do 1.50, repe 0.50 do 1, kisle repe 2 do 2.50, korenja 0.75 do 4, peteršilja 12, zelenjave za juho 8 Din.

Mariborski trg dne 20. februarja 1926. V soboto 20. februarja je bilo sicer samo 57 slaninarjev na trgu, a kljub temu so mesne cene zopet nekoliko padle. Slaninarji so namreč prodajali svinjino in slanino po 20 do 24 Din, popoldne pa celo po 15 do 18 Din kg, domači mesarji pa so prodajali meso in mesne izdelke po isti ceni kakor pretekli teden, ali vendar sta dva mesarja prodajala govedino po 8 do 9 Din kg. Perutnine je bilo okoli 600 komadov in tudi pri tej so bile cene nekoliko nižje od pretečenega tedna. Domači zajci so se prodajali po 10 do 50 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, evetlice:

Vsega je bilo precej na trgu. Cene so bile krompirju 5.50 do 6 Din mernik (7 in pol kg), solata 1 do 1.50 kupček, glavata solata in zeljate glave 2 do 4, karfiol 2 do 15 Din komad. To pot je bilo mnogo dalmatinskega karfiola na trgu, ki se je prodajal po 6 do 7 Din kg in bo z domačim karfiolom zelo konkuriral, kisljelze 3, kislja repa 2, maslo 40 do 48, kuhano maslo 50 do 56 Din kg. Mleko 3 do 3.50, smetana 14 do 16, oljčno olje 32 do 50, bučno olje 24 do 28 (po trgovinah celo po 22 Din) kg; jajca so postala cenejša in so se prodajala po 1.25 do 1.75 Din komad, sirček 1 do 10 Din hlebček. Jabolka in hruške 6 do 16, med 25 Din kg, limone 0.75 do 1.50, pomaranče 1 do 2.50 Din komad, fige 6 do 10 Din venec. Čebule je vsaki dan v veliki množini na trgu, cene so čebuli 1.50 do 6, česnu po 5 do 15 Din za venec. — Lončena in lesena roba: 1 do 100 Din komad, brezove metle 1.75 do 5 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 17. februarja t. l. so kmetje pripeljali 9 voz sena in 5 voz slame, v soboto 20. februarja pa 14 voz sena in 6 voz slame na trg in so prodajali seno po 70 do 90, slamo pa po 55 do 65 Din za 100 kg. Cene senu in slami bržkone ne bodo padle, ker kmetje tožijo, da jih težijo veliki davki.

Cene za kolonijalno blago na svetovnih tržiščih. Kava je dne 18. t. m. notirala na njujorški borzi: Santos št. 4 23¹⁵/₁₆, Rio št. 7 19³/₁₆, marec 18.87, maj 18.35, julij 17.87, september 17.45, december 17.15. Sladkor je notiral v Nju-

jorku: za marec 2.44, za maj 2.54, za julij 2.65, za september 2.76, za december 2.82, v Parizu: za februar 256, za marec 258, za april 259, za april-junij 262 do 262¹/₄, v Pragi (Ustje): 167; v Londonu: za marec 14.075 do 14.225, za april 14.3 do 14.6, za maj 14.825 do 14.9, za julij 14.105 do 15, za avgust 15.150 do 15.3, za september 15.375 do 15.525.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. februarja t. l. ponudbe za dobavo 1.100 komadov nalučnikov, za dobavo 3150 m³ presejanega jamskega gramoza; do 2. marca t. l. za dobavo 6000 kg U-železa, za dobavo 2 garnitur elementnih pregrevanih cevi, za dobavo 12 komadov kolesnih obrobov, za dobavo 100 komadov krtač, za dobavo 100 komadov slamnatih podnožnic. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 6. marca t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg strojnega olja. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 22. marca t. l. pri intendaturi Vrbaske divizijske oblasti v Banji Luki glede dobave 14.780 kilogramov petroleja; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave belega svilenega papirja; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave kompletnih izogibalšč. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Vsled ugodne nabave surovin smo znatno znižali cene

nogavicam in drugim pleteninam

P. n. trgovce prosimo, da zahtevajo cenike, ter se priporočamo

Poštni predal 44.
Telefon štev. 425.

M. FRANZL & SINOVI
Ljubljana, Privoz 10

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna posredba!
Zahtevajte cenik!

NAROČAJTE
»TRGOVSKI LIST«

GROM

D. Z. O. Z.

carinsko posredniški in spedijski bureau

LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 41

Naslov brzojavkam:

»GROM«

Podružnice:

MARIBOR, JESENICE, RAKEK.

Telefon Interurbna

štev. 454

Obavljajo vse v to
stroko spadajoče
posle najhitreje in
pod najkvalitetnimi
pogoji.

Zastopniki družbe
spalnih voz
S. O. E.
za ekspresne
pošiljke.

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18—
saprje, moške nogavice, dokolenke,
obroče nogovice, volna, bombaž, žepni
roba, modni pasovi, toaletne potrebitne,
ščekle za zobe, obteko in čevlje itd.
v največji izbiri in po najnižji ceni pri

Josip Petelinc
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Na veliko! Na malo!

KJE SE KUPI?

Le pri tvrdki
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najbolji šivalni stroj za rodbinsko ali
obirno rabo, svetovno znanih znamk
Grüninger - Adler - Phonix.
Iskolan posamezne dele za stroje in ko-
lesa, igle, olje, jermena, pnevmatika.
Punk o vezanju na stroj brezplačen!
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

latniki tudi v milu „GAZELA“

Da nagradimo naše cenj. odjemalce za dolgoletno naklonjenost, gospodom trgovcem pa omogočimo še večji promet in zaslužek, smo se odločili, da bomo na vsakih 1000 kosov mila ali 500 kg (i. s. vseh vrst, ki ga produciramo)

vtisnili v 1 kos mila po zlatnik za 10 frankov.

Ker je naše priznano in splošno priljubljeno milo „GAZELA“ eden najboljših artiklov, ki ga ne sme pogrešati nobeno gospodinjstvo, je v interesu vsakega gospoda trgovca, da se z njim pravočasno in zadosno založi.

Dovoljujemo si gg. trgovce opozoriti tudi na to, da se milo „GAZELA“ z vtisnjenimi zlatniki že nahaja v prometu, vsled česar je priporočati takojšno naročilo.

Nudite Vašim odjemalcem

samo naše res priznano in pravo milo „GAZELA“.